

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'קפ"ט

ערב שבת קודש
פרשת אחרי קדושים
ט' באייר התשע"ז

יוצא לאור עלידי
צעירי אגודת חב"ד באה"ק

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ט' באייר ה'תשע"ז - ט"ז באייר ה'תשע"ז

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ט' באייר	הל' טומאת מת פרק ג-ה.	הל' שכירות פרק יב.	מ"ע קז.
ש"ק	י' באייר	פרק ו-ח.	פרק יג.	מ"ע קז.
א'	י"א באייר	פרק ט-יא.	הל' שאלה ופקדון... בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קז.
ב'	י"ב באייר	פרק יב-יד.	פרק ב.	מ"ע קז.
ג'	י"ג באייר	פרק טו-יז.	פרק ג.	מ"ע קז.
ד'	י"ד באייר	פרק יח-כ.	פרק ד.	מ"ע קז.
ה'	ט"ו באייר	פרק כא-כג.	פרק ה.	מ"ע קז.
ו'	ט"ז באייר	פרק כד-כה. הל' פרה אדומה... בפרקים אלו. פרק א.	פרק ו.	מ"ע קז. קיג.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן זריחה	זמן ציצית ותפילין	זריחה החמה	זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	72 ד'	120 ד'								
ו', ט' באייר	4.32	3.34	4.57	5.59	9.13	12.38	1.11	7.23.5	7.49	
ש"ק, י' באייר	4.31	3.33	4.56	5.58	9.12	12.38	1.11	7.24.3	7.50	
א', י"א באייר	4.30	3.31	4.55	5.57	9.12	12.38	1.11	7.25.0	7.51	
ב', י"ב באייר	4.29	3.30	4.54	5.56	9.11	12.37	1.11	7.25.7	7.52	
ג', י"ג באייר	4.28	3.28	4.53	5.56	9.11	12.37	1.11	7.26.4	7.53	
ד', י"ד באייר	4.27	3.27	4.52	5.55	9.10	12.37	1.11	7.27.1	7.53	
ה', ט"ו באייר	4.26	3.26	4.51	5.54	9.10	12.37	1.12	7.27.8	7.54	
ו', ט"ז באייר	4.25	3.24	4.50	5.53	9.10	12.37	1.12	7.28.5	7.55	

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שהגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו ('סדר הכנסת שבת') מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ
8:04	7:03	8:02	7:02	8:05	7:02	8:06	6:54	8:03	7:03
8:09	7:08	8:08	7:07	8:11	7:07	8:12	6:59	8:08	7:08

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב

מערכת: לוי יצחק שייקביץ, יוסף יצחק אולידורט

מז"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 03-3731777, פקס: 03-9606169, 0793 ISSN 7474

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

"הסתכל בשלושה דברים"

דבר פלא במילה "גאולה": היא מורכבת מאותן אותיות של "גולה", אלא שבתוספת אל"ף – אלופו של עולם • ולכאורה: הייתכן שהגאולה העתידה – על כל מעלותיה, גילויה וחייושה הצפויים – אינה אלא אותה "גולה" עצמה (בתוספת אל"ף)?! • ביאור הדברים על-פי הוראת המשנה בפרקי אבות של שבוע זה • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

והצלתי, וגאלתי ולקחתי, והלשון החמישי – "והבאתי"⁶. ואף-על-פי שכוונת כל לשונות אלו הוא התוכן הכללי דיציאה מגלות, ישנו עילוי בלשון "גאולה"; ויש לומר שבגלל מעלה זו נקראת (כל גאולה, ובמיוחד –) גאולה האמיתית והשלימה (בפי כל ישראל) בשם "גאולה"⁷ (סתם)⁸ [דווקא הגאולה האחרונה היא הגאולה האמיתית והשלימה (בה"א הידיעה)], כיוון שמילה זו (גאולה) מבטאת את התוכן דגאולה האמיתית והשלימה.

ב. במילה "גאולה" רואים אנו דבר פלא: תיבת "גאולה" היא אותן אותיות דתיבת "גולה" (גלות) אלא בתוספת אל"ף!
וכדאיאת במדרש⁹ שבמילה "גולה" ("וגולה על

א. בקשר עם המדובר לאחרונה¹ אודות הגאולה האמיתית והשלימה, שמחכים לה בכל יום, ומקווים שתבוא בכל יום – כפסק-דין בהלכה שהנודר שלא ישתה יין ביום שיבוא המשיח, אסור לו לשתות יין לעולם² – ואודות הפעולות שצריך כל יהודי לעשות כדי להביא את הגאולה – מתאים להתעכב ולבאר את תוכן עניין הגאולה, ובזה יקל להבין (מה צריך להיות תוכן) העבודה הנדרשת בכדי להביא את הגאולה, וכיצד יש להתכונן למצב הגאולה.

תוכנו של כל דבר מתבטא בשמו³. כן הוא גם בנוגע להגאולה – יכולים אנו לקבל מושג מתוכנה על-ידי התבוננות בפירוש שמה – "גאולה".
עניין הגאולה מצויין בתורה בביטויים שונים. החל מד' הלשונות של גאולה⁴ בכתוב⁵: "והוצאתי,

(6) ש.ח.

(7) דאף שכל גאולה (גם גאולה פרטית שאינו "גאולה דגלות... אלא שיגאלנו מן הצרות כו") "שם גאולה עלה" (מגילה יז, ב ובפרש"י) – הרי זה חידוש, ומובן (מזה גופא) שעיקר שם גאולה הוא בנוגע ל"גאולה דגלות" (ששלימותה תהיה בגאולה האמיתית והשלימה). וכפשוטו דברי רבא בגמרא מגילה שם: גאולה בשביעית... מתוך שעתידין ליגאל בשביעית לפיכך קבעוה בשביעית. ורק אח"כ מבאר ש"מלחמה נמי אתחלתא דגאולה היא".

(8) וכלשון ניגון (חב"ד) הידוע: זאל שוין זיין די גאולה [כפי שניגנו לפני שיחה זו]. ועוד לשונות וניגונים כיו"ב – ע"פ מנהג ישראל.

(9) ויק"ר ס"פ אמור (ספ"ב). שהש"ר פ"ד, ו. קה"ר רפ"ד.

(1) שיחות: כ"ח ניסן. ש"פ שמיני. ש"פ תזומ"מ.

(2) רמב"ם הל' נזירות פ"ד הי"א.

(3) ראה שעהיה"א פ"א. וראה בארוכה בזה תשובות וביאורים (קה"ת, תשל"ד) ס"א*. לקו"ש ח"ו ס"ע 35 ואילך, ובהערות שם. וש"נ.

(*) אגרות קודש כ"ק אדמו"ר ח"א ס"ע רפח ואילך. המו"ל.

(4) שהם גם ד' לשונות של גאולה העתידה (ראה ירושלמי פסחים פ"י ה"א. ד"ה והיה אור הלבנה תרנ"ד. ד"ה לכן אמור לבנ"י תרנ"ח. תרע"ח. וראה ספר הליקוטים – דא"ח צ"צ ערך גאולה ס"ג. וש"נ). וראה גם בחיי וארא ו,ח.

(5) וארא ו,ר"ז.

חס ושלוש "אבודים" בגלות, לא יותירו בגלות שום עניין. אפילו ה"נידחים" וה"אובדים" (שנקראים כך בתורת אמת¹⁵) – ייגאלו. הגאולה תהיה גאולה אמיתית ושלימה בכמות ובאיכות בכל הדברים, מהכלל גדול שבהם עד הפרט שבפרט שבהם: כל יהודי וכל בני ישראל – "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"¹⁶, וגם חלקם בעולם – "כספם וזהבם איתם"¹⁷, עם כל פעולותיהם והישגיהם

ראשה¹⁰) ישנם שני פירושים: "תרין אמוראין, חד אמר גולה (לשון גלות) וחד אמר גאולה". וידוע הביאור בזה, ש"תוספת האלף שעלידו נעשה מבחינת גולה בחינת גאולה"¹¹ קאי על האל"ף ד"אלופו של עולם", ועלידי העבודה דבני ישראל בגלות "להכניס" (להמשיך ולגלות) את האל"ף, של אלופו של עולם בגלות¹², נעשה מ"גולה" גאולה". ולכאורה אינו מובן: גאולה היא היפך הגמור

גאולה אין פירושה, שמבטלים או מזניחים את החיים הקודמים, אלא אדרבה, שהמציאות שהיתה קודם לכן משועבדת בגלות – נעשית משוחררת

בגלות. הגאולה תשחרר כל אדם ואת כל בני האדם (גם אומות העולם) וכל ענייני העולם, וכל אחד ואחד בפרט עם כל ענייניו. כל העניינים (החיוביים) בגלות נשארים גם הלאה, אלא שיתבטל מצבם הגלותי: שיבטל ההעלם והסתר המכסה על מציאותם האמיתית והפנימית¹⁸, והשיעבוד לדרכי הטבע וגשמיות העולם המשתלשל מזה.

וכפסק דין הרמב"ם¹⁹: "אל יעלה על הלב שבימות המשיח ייבטל דבר ממנהגו של עולם או יהיה שם חידוש במעשה בראשית, אלא עולם כמנהגו נוהג... אמרו²⁰ חכמים²¹ אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכויות בלבד", החידוש אז יהיה – ש"יחזרו כולם לדת האמת"²², "ויתקן (משיח) העולם כולו לעבוד את ה' ביחד

מגלות. ואם כן, הייתכן ש(תיבת) גאולה כוללת בתוכה את תיבת "גולה" (גלות), ויתירה מזה: גאולה מורכבת (ונעשית) דווקא מ(תיבת) גולה, עד שרוב האותיות ד"גאולה" הינן בעצם "גולה"¹³, וההוספה היא רק אות אל"ף יחידה; וגם ראש התיבה¹⁴ (דגאולה) נשאר הגימ"ל ד"גולה"!!

ג. ויש לומר הביאור בזה:

גאולה אין פירושה, שעלידי היציאה מגלות מזניחים את החיים, הפעולות והעולם שהיה (קודם) בגלות. אדרבה: גאולה פירושה, שהמציאות שהיתה קודם משועבדת בגלות נעשית (לא בטלה חס ושלוש, אלא) משוחררת.

והמעלה ושלימות דגאולה האמיתית והשלימה היא, שהכל משתחרר. אין שום עניינים שנשארים

15 ישעיהו כז, ג. וראה לקו"ת דרושי ר"ה ס, א. ובכ"מ. סה"מ אידיש עמ' 78 ואילך.

16 כמ"ש ביצי"מ (ו"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" (מיכה ז, טו)) – בא י.ט.

17 ישעיהו ס, ט.

18 ראה הערה 12.

19 הל' מלכים פ"ב ה"א. וראה עבוה"ק ח"ב פל"ח.

20 שם ה"ב.

21 ברכות לד, ב. וש"נ.

22 שם ה"א.

10 זכריה ד, ב.

11 לקו"ת בהעלותך לה, ג. וראה גם אוה"ת בא עמ' רעג. בהעלותך ס"ע תכג ואילך. נ"ך עמ' תקי. המשך מים רבים תרל"ז פקל"ד.

12 שהרי "בכל מקום שגלו שכינה עמהן... גלו לבבל שכינה עמהן" (מגילה כט, א) – כפירוש הא' (במדרש שם) ב"וגולה על ראשה", ש"גלה לבבל וגלתה שכינה עמהן", "דהיינו מה שהאלקות הוא מוסתר והעולם נראה יש ודבר נפרד כו" (לקו"ת שם, א).

13 וגם לא נשתנה הצירוף (סדר האותיות) של "גולה".

14 להעיר ש"לשון נוטריקון מן התורה" (שבת קה, א).

שנאמר²³ כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד"²⁴.

על-פי זה מובן מדוע תיבת "גאולה" כוללת את תיבת "גולה", אבל – בתוספת אל"ף: הגאולה אינה מבטלת ה(עבודה ב)גלות, אדרבה: הגאולה עניינה להעלות את ה(חיים ב)"גולה" (על-ידי שחרור כל העניינים מהגלות) ומזה גופא לעשות "גאולה" – על-ידי זה שמגלים בכל העניינים ד"גולה" את האל"ף דאלופו של עולם – מסירים את ההעלם והסתר בענייני הגלות המכסים על מציאותה ותכליתה האמיתית, מגלים את האלופו של עולם שבוה – התכלית דכל ענייני הגלות שבשבילה נבראו על-ידי הקב"ה – כך שמ"גולה" נעשה "גאולה".

גאולה היא גילוי האל"ף (דאלופו של עולם) ב"גולה" – גילוי האמת והפנימיות בזמן הגלות; גילוי האלוקות בכל ענייני העולם – כפי שכל זה מגלה את "כבודו" של הקב"ה (וכל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו"²⁵) – של אלופו של עולם.

ד. האמור לעיל הוא הסברה איך "גאולה" כוללת בתוכה "גולה", כיוון שהכוונה היא שהגאולה תגביה (גם) את הגלות. אבל צריך ביאור: מדוע (העלייה דגולה) הוא עניין כזה עיקרי בגאולה, עד שזהו תוכן שמה "גאולה" (גולה בתוספת אל"ף), כידוע ששם מורה על מהות הדבר?³

ויתירה מזה: המעלה דגאולה אינה רק בעליית ענייני הגלות וענייני העולם, אלא שבגאולה (בתקופה השנייה²⁶ – לאחר התקופה הראשונה שאודותיה מדובר ברמב"ם ז"ל) יתחדשו עניינים חדשים, חדשים ביותר בשנינו מנהגו של עולם (עד העניין העיקרי ויסודי דתחיית המתים²⁷, שהוא

מונה שלושה דברים? – מניינא למה למה²⁸: מה נוגע לכאן המספר שינשם "שלושה דברים"? ואף אם המספר נוגע, מדוע צריכה המשנה לפרש זאת, כל אחד ואחד יכול הרי לספור בהמשך המשנה שהיא מונה שלושה דברים?

יש לומר אחד הביאורים בזה: דברי המשנה "הסתכל בשלושה דברים" [כידוע שלשון המשנה היא "דבר קצר וכולל עניינים רבים"²⁹] אין כוונתם רק לשלושת הדברים הנמנים בהמשך המשנה, אלא גם לעניין "שלושה דברים" בכלל; המשנה נותנת הוראה: "הסתכל בשלושה דברים" – אדם צריך להסתכל (הסתכלות בעיון) ב"שלושה דברים"³⁰, ועל-ידי זה "אין אתה בא לידי עבירה":

אדם יכול לחשוב שצריכים להיות אצלו רק שני עניינים: הוא עצמו והקב"ה כביכול שאותו הוא עובד, "אני נבראתי לשמש את קוניי"³¹. אומרת המשנה – "הסתכל בשלושה דברים":

חלק. רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ו).
 (28) לשון הש"ס – שבת עג, ריש ע"ב. וש"נ.
 (29) הקדמה לפיה"מ להרמב"ם (ד"ה אח"כ ראה להסתפק).
 (30) וכיוון שלשון המשנה הוא "דבר קצר וכולל עניינים רבים" – אין צריך לפרש מה הם "שלושה דברים".
 (31) משנה וברייתא סוף קידושין.

ד. האמור לעיל הוא הסברה איך "גאולה" כוללת בתוכה "גולה", כיוון שהכוונה היא שהגאולה תגביה (גם) את הגלות. אבל צריך ביאור: מדוע (העלייה דגולה) הוא עניין כזה עיקרי בגאולה, עד שזהו תוכן שמה "גאולה" (גולה בתוספת אל"ף), כידוע ששם מורה על מהות הדבר?³

ויתירה מזה: המעלה דגאולה אינה רק בעליית ענייני הגלות וענייני העולם, אלא שבגאולה (בתקופה השנייה²⁶ – לאחר התקופה הראשונה שאודותיה מדובר ברמב"ם ז"ל) יתחדשו עניינים חדשים, חדשים ביותר בשנינו מנהגו של עולם (עד העניין העיקרי ויסודי דתחיית המתים²⁷, שהוא

מונה שלושה דברים? – מניינא למה למה²⁸: מה נוגע לכאן המספר שינשם "שלושה דברים"? ואף אם המספר נוגע, מדוע צריכה המשנה לפרש זאת, כל אחד ואחד יכול הרי לספור בהמשך המשנה שהיא מונה שלושה דברים?

יש לומר אחד הביאורים בזה: דברי המשנה "הסתכל בשלושה דברים" [כידוע שלשון המשנה היא "דבר קצר וכולל עניינים רבים"²⁹] אין כוונתם רק לשלושת הדברים הנמנים בהמשך המשנה, אלא גם לעניין "שלושה דברים" בכלל; המשנה נותנת הוראה: "הסתכל בשלושה דברים" – אדם צריך להסתכל (הסתכלות בעיון) ב"שלושה דברים"³⁰, ועל-ידי זה "אין אתה בא לידי עבירה":

אדם יכול לחשוב שצריכים להיות אצלו רק שני עניינים: הוא עצמו והקב"ה כביכול שאותו הוא עובד, "אני נבראתי לשמש את קוניי"³¹. אומרת המשנה – "הסתכל בשלושה דברים":

23) צפניה ג, ט.
 24) רמב"ם שם פ"א ה"ד.
 25) אבות ספ"ו.
 26) ראה "דבר מלכות" – חידושים וביאורים בהל' מלכים (קה"ת תנש"א) סימן ג (מלקו"ש חכ"ו עמ' 191 ואילך). סימן ד (מהדרן על הרמב"ם – נאמר יו"ד שבט תשמ"ז). וראה גם הדרן על הרמב"ם (משיחת ש"פ חיי שרה) ה'תנש"א. ועוד.
 27) אחד מ"ג העיקרים (פיה"מ להרמב"ם סנהדרין פ' חלק יסוד הי"ג). ועד שהוכר בזה אין לו חלק לעוה"ב (סנהדרין ר"פ

ואין שם מקום להיפך הטהרה, שלח אותה הקב"ה למטה, "אתה³⁹ בראתה, אתה יצרתה, אתה נפחתה בי", עד בעולם העשייה הגשמית, שבו ישנו "את החיים ואת הטוב"⁴¹, וגם את הדרך השנייה של היפך הטהרה (עד שהנשמה צריכה שם לשמירה, "ואתה³⁹ משמרה בקרבי"⁴²) – בכדי למלאות את הכוונה דעשיית דירה בתחתונים.

דלכאורה: ירידת הנשמה בגוף היא היפך הנהגתו הרגילה של הקב"ה, שהוא מקור ותכלית הטוב והחסד, ומטבע הטוב להטיב⁴³, ומצד החסד והטוב היה צריך להיות תמיד עליות, וכאן לוקח הקב"ה נשמה ומורידה למטה, "ירידה גדולה ובחינת גלות ממש"⁴⁴, "מאיגרא רמה לכירא עמיקתא"⁴⁵!

ומזה מובן גודל העילוי (והחסד) בעבודת ועשיית דירה בתחתונים, שבעבור זה כדאי להוריד את הנשמה למטה, לא בשביל הנשמה עצמה ("כי הנשמה עצמה אינה צריכה תיקון כלל"³⁷), אלא כדי לתקן את הגוף ונפש הבהמית וחלקו בעולם, בכדי לעשות דירה בתחתונים. כיוון שעל ידי הירידה ועבודת הנשמה למטה לעשות דירה בתחתונים, נפעל עניין נעלה יותר מעבודת הנשמה עצמה למעלה – הגילוי דעצמותו יתברך⁴⁶ בתחתונים.

עד שהעילוי נמשך ונפעל גם בנשמה (שירדה למטה), שנוסף על כך שהנשמה מגיעה לדרגה נעלית יותר (שלמעלה ממקום שמשם ירדה), גילוי תוקף הנשמה, מקבלת הנשמה גם שייכות לגילוי עצמותו יתברך שנפעל על-ידי (עבודת הנשמה למטה בעשיית) הדירה בתחתונים⁴⁷.

אדם צריך להתבונן (להסתכל) ולראות (שישנם) "שלושה דברים": נוסף על מציאותו ("אני") ומציאות הקב"ה ("קוני") כביכול – ישנו דבר שלישי: מציאות העולם שנברא על-ידי הקב"ה, ושעל-ידו ממשש יהודי את קונו³².

תכלית³³ בריאת העולם וירידת הנשמה למטה בגוף גשמי בעולם הזה התחתון שאין תחתון למטה ממנו היא – למלאות את הכוונה ד"נתאוהה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים³⁴, שיהודי על-ידי עבודתו יברר ויזכך את גופו ונפשו החיונית וגשמיות וחומריות העולם, ולעשות מכל זה דירה להקב"ה.

ואת זה הוא פועל על-ידי עבודתו בגוף למטה בקיום התורה ומצוות, ש(רוב) המצוות נתלכשו בדברים גשמיים³⁵, ועל-ידי קיום מצווה עם דבר גשמי מבררים ומזככים את הדבר הגשמי ועושים ממנו כלי לאלוקות. על דרך מצוות צדקה [ש"שקולה כנגד כל המצוות"³⁶, "עיקר המצוות מעשיות ועולה על כולנה"³⁷] – שיהודי לוקח "מגיע כפיו"³⁷ מכספו הגשמי שהוא הרוויח, ו"נותן חיי נפשו לה"³⁷. ועל דרך זה בכל המצוות. והעניין השלישי ("הסתכל בשלושה דברים") לעשות דירה בתחתונים – הוא (לא עניין צדדי, אלא אדרבה: זה) נוגע לשלימות השניים (כביכול): הקב"ה והאדם העובד, כיוון ש"נתאוהה הקב"ה להיות לו יתברך בתחתונים", ו"זה כל האדם ותכלית בריאתו וירידתו לעולם הזה להיות לו יתברך דירה בתחתונים"³⁸.

ועד כדי כך נוגע זה להאדם ("שיסתכל בשלושה דברים") – שבשביל זה היתה ירידת נשמתו למטה על-ידי הקב"ה: למרות גודל עילוי הנשמה למעלה, "נשמה³⁹ שנתת בי טהורה היא"⁴⁰

(41) ניצבים ל,טו.

(42) ראה לקו"ת דברים שם. אוה"ת שמות (כרך ז') עמ' ב'תק"ח.

(43) עמק המלך שער שעשועי המלך רפ"א. שעהיה"א פ"ד. שומר אמונים ויכוח ב' סי' יד.

(44) כי גם כשיהיה צדיק גמור עובד ה' ביראה ואהבה רבה בתענוגים לא יגיע למעלות דביקותו בה' בדחילו ורחימו בטרם ירידתו לעוה"ז החומרי לא מינה ולא מקצתה כו' (תניא שם (מח, סע"א)).

(45) ע"פ לשון חז"ל – חגיגה ה,ב.

(46) ראה קונטרס יו"ד שבט ה'תנש"א סעיף ג. וש"נ.

(47) בארוכה ע"ד ב' עניינים אלו – ראה לקו"ש חט"ו עמ' 246 ואילך. סה"מ מלוקט ח"ב עמ' שכ. קונטרס ב' אייר ה'תנש"א. ועוד.

(32) ראה גם שיחת ש"פ אחו"ק תשמ"ח ס"ט (ס' השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 435). ש"פ אמור תשמ"ט ס"ו (ס' השיחות תשמ"ט ח"ב ס"ע 439 ואילך). ש"פ אחו"ק תש"נ ס"ז.

(33) בהבא להלן – ראה בארוכה תניא פל"ו ואילך. ובכ"מ.

(34) ראה תנחומא נשא טו. שם בחוקותי ג. במדב"ר פי"ג, ו.

(35) ראה גם תניא פ"ד (ח,ב). אנה"ק ס"י (קיד, סע"ב ואילך).

(36) ב"ב ט,א.

(37) תניא פל"ו (מח,ב).

(38) שם (מט, סע"א).

(39) נוסח ברכות השחר.

(40) ראה לקו"ת בחוקותי מו. סע"ד ואילך. ר"פ דברים. ובכ"מ.

סוף ברוך־הוא בעולם הזה הגשמי⁵⁰, עד שנעשה דירה לו יתברך בתחתונים, לו לעצמותו⁵¹.

ולכן תלוי עניין הגאולה ב"מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"⁵⁰ (גולה), העבודה דהכנסת האל"ף (אלופו של עולם) בגולה, עד שעלידי זה נעשית גאולה [רוב האותיות וראש תיבת גאולה הוא – "גולה", כנ"ל סעיף ב'].

זאת אומרת: נוסף לזה שה(עלייה הגדולה דה)גאולה באה עלידי הירידה בגלות [על דרך גילוי תוקף אור הנשמה עלידי ירידתה למטה], נעשית גאולה מ"גולה" (בתוספת אל"ף) עצמה⁵² – הדירה לעצמותו נפעלת בתחתונים עצמם [על דרך העילוי שנפעל בנשמה עלידי הדירה בתחתונים]⁵³.

(קטעים מהתועדות שבת קודש פרשת אחרי־קדושים, י"ג באייר ה'תש"א; התועדות תש"א כרך ג עמ' 177-182 – תרגום מיידיש)

(שלא "יבטל דבר ממנהגו של עולם") ו"תחיית המתים" קאי על תקופה השניה.

ל' התניא שם.

(51) המשך תרס"ז ס"ע ג. ובכ"מ – נסמנו בסה"מ מלוקט ח"ב עמ' רמא.

(52) וזהו הטעם ש"יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא" (אבות פ"ד מי"ז), מפני המעלה בעבודה "בעולם הזה" דווקא (גילוי האל"ף ב"גולה"), בעשיית דירה בתחתונים (תענוג בורא) שלמעלה "מכל חיי העולם הבא" (תענוג נברא), ובעולם הבא יהיה גילוי עניין זה למטה (ראה לקו"ש ח"ה עמ' 243 ואילך).

(53) ולכן שלימות השכר תהיה לנשמות בגופים דווקא, בתחיית המתים (לקו"ת צו טו, ג. ובכ"מ) (נסמנו בסה"מ מלוקט ח"ד עמ' קעז הערה 77) – כדעת הרמב"ן (בשער הגמול בסופו). ואדרבה: לע"ל תהיה הנשמה נזיונית מן הגוף (המשך וככה תרל"ז פצ"א.ב. המשך תרס"ז עמ' תקכח. ס' השיחות תורת שלום ס"ע 127 ואילך. סה"מ תרח"ץ עמ' ריט. לקו"ש ח"כ עמ' 44. חכ"א עמ' 88. ועוד). וראה קונטרס ב' אייר ה'תש"א ס"ס ח ואילך.

על־פי זה מובנת הוראת המשנה "הסתכל בשלושה דברים": מבלי הבט על גודל העילוי דנשמתו של יהודי, "חלק אלוקה ממעל ממש"⁴⁸, צריך תוכן עבודתו להיות, שנוסף לזה שעושה מעצמו "דירה" להקב"ה עלידי גילוי נשמתו בגופו הגשמי (העילוי בהנשמה שבא עלידי זה) – צריך גם להסתכל "בשלושה דברים", ויעשה דירה לו יתברך בתחתונים דעולם, שהעולם עצמו נעשה דירה להקב"ה.

ועל־ידי זה מגיע גם האדם עצמו לשלימות (כיוון ש"זה כל האדם ותכלית בריאתו כו"), ואף־על־פי שלגביו הרי זו ירידה (בחיצוניות ו)לפי שעה, הרי דווקא עלידי זה נפעל העילוי בו עצמו – ש"אין אתה בא לידי עבירה": עלידי עבודתו בעשיית דירה בתחתונים (הסתכל בשלושה דברים), "אין אתה בא לידי עבירה", אפילו לא "לידי", האפשרויות לעשות עבירה.

1. על־פי הנ"ל יובן גם העניין ד"גאולה" אותיות גולה בתוספת אל"ף:

גאולה (אינה מבטלת את ה"גולה", אלא) כוללת בתוכה את ה"גולה", ואדרבה: היא מעלה את הגולה עלידי שמכניסה ומגלה בה את אלופו של עולם – כיוון שהכוונה היא לעשות דירה לו יתברך בתחתונים, כולל כפי שהתחתונים נמצאים בגלות, לגלות את אלופו של עולם בתחתונים במצבם כפי שהם נמצאים בגלות.

ואדרבה: זהו תוכן ומהות הגאולה [גם ענייני הגאולה שלמעלה מגלות, השינוי במנהגו של עולם, על דרך תחיית המתים]⁴⁹ – "גילוי אור אין־

(48) תניא רפ"ב.

(49) כמ"ש בתניא שם (רפ"ז): "תכלית השלימות הזה של ימות המשיח ותחיית המתים כו' תלוי במעשינו ועבודתינו במשך זמן הגלות". וי"ל ש"ימות המשיח" קאי על תקופה הראשונה

חז"ל קבעו לבקש ולתבוע

תביעת הגאולה תזרז אותה

לכאורה, תביעתם של האנשים שלא יכלו להקריב קרבן פסח במועדו, "למה ניגרע" – תמוהה ביותר... לפני חודשים ספורים בלבד עמדו בני־ישראל במעמד הר סיני, ושם נאמר להם "ואתם תהיו לי ממלכת כוהנים וגוי קדוש" עלידי זה שיקיימו את התורה ומצוותיה, ולכן צריכים הם לקיים את כל ציוויי הקב"ה שנמסרו אליהם עלידי משה רבינו – "משה קיבל תורה מסיני ומסרה כו" לכל בני־ישראל; אבל מהי פשר הטענה והתביעה "למה ניגרע" – לקיים דבר שלא נצטוו עליו?!

אלא מכאן למדים אנו הוראה נפלאה – שכאשר יהודי מרגיש שחסר לו משהו בעניין הקשור עם יראת־שמים, תורה ומצוותיה, אינו סומך על אף אחד, לא על משה רבינו ואפילו לא על הקב"ה (כביכול), ואינו אומר "איך לנו להישען אלא על אבינו שבשמים"... אלא צועק ותובע: "למה ניגרע"!

הפתגם "איך לנו להישען אלא על אבינו שבשמים" – הוא אחד הסימנים דחושך הגלות, עקבות משיחא, ומבואר בספרים טעם הדבר – שבכך "מתרץ" את עצמו על העובדה שאינו עושה מאומה, מכיוון שאין לנו אלא להישען על אבינו שבשמים! [...].

יש הטוענים: מדוע מדברים ומכריזים ללא הרף על העניין דביאת המשיח, "אני מאמין... בביאת המשיח... אחכה לו בכל יום שיבוא" – יש לסמוך על הקב"ה שיגאל את ישראל מתי שירצה?! [...].
הנה על זה בא הלימוד וההוראה מ"פסח שני" [...]:

לא זו בלבד שבקשה ותביעה זו אינה היפך התורה חס ושלום, אלא אדרבה – התורה ציוותה להתנהג כן, עלידי אנשי כנסת הגדולה, שתיקנו שכאשר יהודי מבקש צרכיו מהקב"ה בעת תפילת העמידה – יאמר בתפילתו "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח... כי לישועתך קיוונו כל היום", "ותחזינה עינינו בשובך לציין"!

ואינו מסתפק בכך שמבקש ודורש זאת בתפילה אחת – אלא חוזר על בקשה ותביעה זו בכל תפילה ותפילה, ג' פעמים בכל יום!

לכאורה, כבר ביקש זאת בתפילת שחרית, ולאחרי כן גם בתפילת המנחה – המוכרת שבכל התפילות, כדברי הגמרא: לעולם יהא אדם זהיר בתפילת המנחה שהרי אליהו לא נענה אלא בתפילת המנחה" ואס־כן, מהו הצורך לחזור ולבקש זאת בתפילה הסמוכה – תפילת ערבית? [...].

בני־ישראל מבקשים וצועקים – ביחד עם דוד המלך, דוד מלכא משיחא – "עד מתי?!"... וכמו כן צועקים: אלוקים אל דמי לך ואל תחרש ואל תשקוט אל" [...].

ונמצא שעלידי זה שישראל מבקשים וצועקים אודות הגאולה – פועלים הם שהגאולה תבוא במהירות וזריזות יותר מכמו שהיתה לולי בקשה ותביעה זו!

(משיחת י"ד באייר, פסח שני, ה'תשד"מ; התועדויות תשד"מ כרך ג, עמ' 1686-1680 – בלתי מוגה)

68 שנים לכפר חב"ד

בתיאורים נלהבים דיווחו עיתונאיים על ביקוריהם בכפר חב"ד הצעיר, שהוקם על-ידי עולים חדשים שנרדפו בברית-המועצות • לרגל מלאות 68 שנים להיווסדו, מוגשים כאן קטעי עיתונות ורשמים שהעלו על הכתב אישי ציבור שביקרו בכפר חב"ד

צעירים, שגילים אינו עולה על זה של השלטון הסובייטי, בערך 30 שנה. משמע שנולדו ברוסיה וכל חייהם בילו תחת שלטון הסובייטים ואת יהדות רוסיה בגדלותה ובפריחתה לא ידעו. ובכל זאת שמרו על הגחלת, וכאשר הגיעו אחרי נידודים וסכנות למחוז חפצם, לא"י המשוחררת, גחלת זו ללהב יצאה.

"לא זו בלבד שנשתרשו ונקלטו היטב בארץ תודות לעזרתה הרבה של ממשלת ישראל והסוכנות היהודית ומוסדותיה, אלא גם קיימו ו"הפיצו מעיינותיהם חוצה" לימדו חב"ד לעולים מתימן ועדות המזרח, שעל חסידות חב"ד ועל חב"ד מימיהם לא שמעו.

"הם הקימו בשנת תש"ח בשפריר, ליד סרפנד, מושב חקלאי בשם כפר חב"ד, בו מתגוררות כמאתיים משפחות. הכפר קלט הרבה משפחות מעולי מארוקו וטוניס, וכעת מתכוונים להקים כפר חב"ד שני.

"בכפר קיימים מוסדות שונים כמו בית הספר חקלאי, ישיבה ותלמוד תורה, בית ספר לדפוס ובית-הספר למסגרות, סמינר למורות ובית הספר מקצועי לבנות "בית רבקה" ..

"..העליה המתמדת ובניין הארץ של חסידי חב"ד מתנהלים ביזמתו והשגחתו של הרבי מליובאוביץ', המקדיש הרבה מזמנו למען תמיכת המפעלים בארץ-ישראל ולהרחבתם, ולבנות חדשים.

"מנהלי כפר חב"ד ומפעליו מבקרים לעתים תכופות אצל הרב[י] בברוקלין לקבל ממנו תמיכה, עידוד והדרכה בפעולותיהם.

היסודות הרוחניים של כפר חב"ד הם בראשונה ("לכל לראש") כמובן כשמו של כפר חב"ד – לימוד פנימיות התורה, נשמת התורה, חב"ד דתורה יחד עם לימוד נגלה דתורה. ולזה דרושה גם הקדמת עבודת התפילה.

כך פתח הרבי את דבריו ביחידות המפורסמת לתושבי כפר חב"ד בכ"ו בתשרי התשד"מ (משבחי רבי' עמ' 180).

עוד מפניני אותה 'יחידות' (שם עמ' 187-186):
לנשי ובנות ישראל יש השפעה גדולה מאוד על בעליהן, הוריהן, אחיהן ואחיותיהן. מובן, אפוא, שקיום כל עניינים אלו – של "האמת והשלום אהבו" – תלוי בהן. ובוודאי הן תראינה דוגמה חיה בכך, ובשמחה ובטוב לבב. וכך לא תהיה ל"מלך זקן וכסיל" שום דריסת רגל בכפר חב"ד.

"כפר חב"ד הוא עיר הבירה ושם חשים גילוי אלוקות במוחש" אמר הרבי ב'יחידות' לרה"ח ר' ברוך גופין שי' מוותיקי ובוני הכפר. הדברים נדפסו לראשונה ב'משבחי רבי' עמ' 179.

"בהשגחת הרבי מלובאוביץ'"

כך מספר הד"ר הלל זיימן בסיום מחקרו "לקורות יחס חב"ד לארץ ישראל" שהופיע ב'החסידות וציון' תשכ"ג עמ' רסט: "גולת הכותרת של מוסדות ליובאוביץ' היא כפר חב"ד, שנוסד עם קום המדינה ובעזרתה המליאה. עם תום מלחמת העולם השנייה באה הפתעה לישראל הריהי עליית חסידי חב"ד מרוסיה, שהגיעו בעקבותיהם של פליטי פולין החל משנת תש"ז. רובם אנשים

“החסידים נשמעו לרבם”

בסקירה נוספת של עמנואל בן רשף (שם עמ' רפג"ד) מבליט הכותב את העובדה הבאה: "אנשי הכפר הקימו מפעלים ודאגו לא רק לתושבי הכפר בלבד, אלא גם לעולים ונוער מן ארצות הגולה, ובייחוד מאפריקה הצפונית, שנהרו למושב זה.

"מתיישבי חב"ד מפורסמים בנאמנותם הדתית המוצקה וגם באהבת הארץ.

"בחורף שנת תשט"ז (1956)... ענה להם במברק התעודדות ודרש מהם שכל נסיון ומכשול לא יזיזם מעמדתם בארץ-ישראל; שעליהם להתגבר על צערם הגדול ולא לעזוב את הכפר הנועד להיות לאור ולמופת ליהדות הנאמנה. הוא קרא להם להכפיל את מרצם ומאמציהם להרחבת יתר של גבולות מושבם, להאדיר את המוסדות ולהגדיל את כוח קליטתם בשביל עולים חדשים.

החסידים נשמעו לרבם, ומאז השקיעו כל נפשם לפיתוח הכפר בחומר וברוח לתפארת כל התנועה החב"דית. בתחילה התנחלו בכפר כמאתיים משפחות עולי רוסיה ואירופה המזרחית, ומספרם הולך הלך וגדל על ידי הוספת עולים חדשים. עכשיו הם עסוקים בהקמת מוסד גדול שייקרא "יד החמישה" על שם חמישה תלמידים שנספו בהתנפלות הערבים. לרגל הצלחת כפר חב"ד מתכננים כעת להקים מושב חקלאי שני של חסידי חב"ד בארץ ישראל."

מר ש.ז. שרגאי מאחל ומייחל (שם עמ' רפז): "חב"ד הארצישראלית, חב"ד הגאולתית, עתידה, לדעתי, לכבוש את חב"ד שבגולה. ולא ירחק כיום; חב"ד הכפרית הבונה את המדינה, מתחילה כבר כעת לכבוש את הלכות לא רק מהיושבים בארץ, אלא גם של אלה הנמצאים עדיין בגולה..."

ביקורי אישים בכפר חב"ד

"בוודאי כמנהגו הטוב כמה שנים יבקר בכפר חב"ד ביום הבהיר הוא יום י"ט כסליו הבע"ל"..." כך כתב הרבי למר שז"ר (איגרות קודש) כרך חי עמ' צ). כמעט כל אישיות ארץ ישראלית, או אישיות שעמדה לבקר בארץ ישראל, עשה הרבי כ"שליח מצווה" למסור פרישת-שלום בכפר חב"ד.

"המשורר אורי צבי גרינברג ייענה להזמנת וועד כפר חב"ד, וימסור ב'התוועדות' חסידית... ד"ש מהרבי מליובאוויטש. אצ"ג שהה בחדרו של הרבי בביקורו האחרון בארה"ב משך שעתיים ושמע את דעתו של הרבי על הבעיות העומדות ברומו של עולמנו" (שרות ידיעות חב"ד צוטט ב'משבחי רבי' עמ' 129-130).

ב'14.8.62 ביקר בכפר חב"ד יצחק בן דוד, שכתב בספר המבקרים באותם ימים: "באתי ראיתי והתרשמתי, ראויים על הברכה עמכם כל אחי הקימו תלמידים רבים לתועלת המדינה לתורה ולעבודה.

"נהניתי מאווירת חב"ד בכפר חב"ד, לזאת באתי על-החתום תחזקנה ידי הבונים והתומכים מרדכי ב"ר שמריהו קוסבר מניו-יורק, י"ב תמוז תשכ"ג". "אני מלא התפעלות לגודל המפעל החינוכי הזה ולשכלולו" - כתב בנימין אליהב בא' דר"ח אדר ב' תשכ"ג.

"מיזוג גלויות הוא צו השעה וזהו גפר חב"ד יבורכו העושים ותשרה עליהם ברכת ה'" - אלו דברי שמואל שלזינגר - ו' כסליו תשכ"א, י"ג לישראל". "זכיתי ב"ה לראות במו עיני בכפר חב"ד והנה הכול עד להפליא יהי רצון שתזכו לראות ברכה במעשה ידיכם לפי שיטת חב"ד. יום ו ערב שבת קודש פרשת תזריע מצורע תשכ"א" - אפרים רבינסקי".

ונחזור לימי בראשית: יושב ראש הכנסת הראשונה י. שפרינצק שיגר מכתב ברכה לוועדת הקליטה וההתיישבות של אגודת חסידי חב"ד באה"ק - ובו כתב (פרסום ראשון): "א. נ. יבורך השלב החדש בדרכם של אנשי חב"ד. יגאל דם קדושי חברון - נאמני בעל התניא בהצמחת חיים עבריים חדשים בכפר ספוריה. בכבוד רב י. שפרינצק יושב ראש הכנסת".

נחתום בהתבטאות של הרבי (משבחי רבי' עמ' 182):

בעזרת ה', ובהשתתפותם של תושבי כפר חב"ד... נמצאים בתהליך של התפתחות והתפשטות "כפורחת עלתה ניצה..."

ושם (עמ' 191) מסיים הרבי:

יתרחב ויתפשט ויגדל מעלה מעלה כפר חב"ד הן כממות והן באיכות".

"חלק לעולם הבא"

רבי אלעזר המודעי אומר: המחלל את הקדשים, והמבזה את המועדות, והמלביץ פני חבריו ברבים, והמפר בריתו של אברהם אבינו, והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה, אף על־פי שיש בידו תורה ומעשים טובים, אין לו חלק לעולם הבא (פרק ג, משניות א, י)

ביאור כ"ק אדמו"ר:

אמרו חז"ל איזהו חכם הרואה את הנולד, שבכל דבר הוא מסתכל ורואה את הנולד מזה. ועניין זה הוא עיקר גדול בעבודת ה', כי להיות שקיום המצוות הוא עבודה גדולה וטרחת יתירה, וכמו כן עניין לאכפייא לסטרא אחרא על־ידי המניעה מעבירה הוא עבודה ויגיעה רבה, הנה זה אפשר להיות על־ידי זה שרואה את הנולד.

כמאמר והי מחשב הפסד מצווה כנגד שכרה, שהפסד המצווה צריך לחשב כנגד שכרה, שההפסד עכשיו הוא באין ערוך לשכר שיהיה אחר כך, כי ההפסד הוא בדברים גשמיים שהם עניינים עובדים, ואילו השכר הוא שכר נצחי. ובפרט לפי המבואר בעניין שכר מצווה מצווה היא מלשון צוותא, והיינו ששכר המצווה הוא ההתקשרות בעצמות ומהות אין־סוף ברוך־הוא, הרי בודאי שאין ערוך כלל הפסד המצווה לגבי שכרה שיהיה אחר כך.

וכמו כן הוא גם כן לעניין שכר עבירה כנגד הפסדה, ששכר עבירה הוא "נופת תיטופנה שפתי זרה", הנה צריך לחשב שכר זה כנגד ההפסד – "ואחריתה מרה כלענה", אשר גם הפסד זה הוא נצחי.

שהרי כמו ששכר המצווה הוא נצחי כנ"ל, כמו כן גם הפסד העבירה הוא נצחי, כמו שכתוב בתניא לעניין טמטום המוח או טמטום הלב שנעשה על־ידי העבירות, שאף שכבר עשה תשובה נכונה, הרי עיקר התשובה בלב, והלב יש בו בחינות ומדרגות רבות והכול לפי מה שהוא אדם וכו', ומסיים, שהיום לא נתקבלה תשובתו ועוונותיו מבדילים, או שרוצים להעלותו לתשובה עילאה יותר כו', ולכן אמר דוד וחטאתי נגדי תמיד, ומזה מובן שהפסד העבירה, אחריתה מרה, הוא עניין נצחי, ובמילא הנה שכר העבירה אינו נחשב לכולם כנגד הפסדה.

ועל־ידי זה שמחשב הפסד מצווה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה, מחשב ורואה מה שיהיה בסופו, שזהו על־דרך מה שכתוב איזהו חכם הרואה את הנולד, אזי יקיים את המצוות, מבלי הבט על גודל היגיעה שבדבר.

וזהו שמצינו במידות שמנו חכמים, שרבי שמעון בן נתנאל שהיתה מדתו 'ירא חטא', אמר איזו היא דרך טובה שידבק בה האדם הרואה את הנולד. כי מכיוון שהיה ירא חטא בחר ב'הרואה את הנולד', שעל־ידי זה יהיה ירא חטא ולא יחטא לעולם. הנה, יראת חטא אינה היראה מפני העונשים ושאר העניינים הבאים מצד העבירות, כי אם היראה מצד עצם החטא, שחטא הוא מלשון חסרון, והיינו שעל־ידי העבירה יחסר לו תמיד ההתקשרות בעצמות ומהות.

בכדי שיהיה ירא חטא, היינו שיהיה ירא מכל עניין של חטא, גם דקדוק קל של דברי סופרים, וגם עניין שהוא לפנים משורת הדין, וגם עניין קדש עצמך במותר לך, שעל־ידי זה יחסר לו תמיד ההתקשרות בעצמות ומהות – הנה יראה זו באה על־ידי שרואה את הנולד.

(חלק ממאמר שבת פרשת משפטים תשי"ג. תורת מנחם התוועדות תשי"ג חלק א (t) עמ' 341-343)

חיבור השמות 'ישראל' ו'ארי' לייב'

ההוראה משמו של הו"ח ר' ישראל ארי' לייב ז"ל, אחיו של כ"ק אדמו"ר • לרגל יום היארצייט, י"ג באייר, ס"ה שנים לפטירתו

ההוראה מענינו של בעל היאצ"ט – יש ללמוד משמו, כמוכן מהמבואר בשעהיוה"א בתחלתו בענין "שמו אשר יקראו לו בלשון הקודש".

ובכן: שמו הראשון של בעל היאצ"ט הוא – "ישראל", ושמו השני – "ארי". ונוסף לכך ישנו גם הכינוי דשם "ארי" – "לייב", וכידוע שגם הכינוי נעשה חלק מהשם, ע"ד ובדומת שם "אלקים" שהוא כינוי לשם "הוי" ("אלקים" בגימטריא "כנוי"). היינו, עם היותו למטה משם הוי', שם המפורש שם העצם ושם המיוחד, מ"מ גם הוא משמות הקדושים שאין נמחקים, ועד שהוא כינוי לשם הוי'.

והנה, התוכן דב' שמות אלו ("ישראל", "ארי לייב") הוא – ע"ד ובדוגמת התוכן דב' הענינים ד"אחרי" ו"קדושים", וחיבור כל השמות יחדיו, שנעשים שמו של אדם אחד, הוא – ע"ד ובדוגמת החיבור ד"אחרי קדושים", כדלקמן.

ובהקדמה:

מהחילוקים שבין עבודת הצדיקים ("אחרי") לעבודת הבע"ת ("קדושים") – שעבודת הצדיקים, להיותה כפי סדר המדרגה ע"פ התורה, לא שייך בה ענין הירידה למטה מטה כדי לפעול את הבירור דלעו"ז; משא"כ עבודת הבע"ת – הרי כל ענינה הוא בירור והפיכת הלעו"ז, "זדונוט נעשו לו כזכיות", עד ל"זכיות" ממש, "זכיות" כאלו שאינם שייכים אצל צדיק, להיותם למעלה מסדר המדרגה דתורה, ואילו הבע"ת מגיע אליהם – לפי שהי' תחילה במקום החושך כו', ועי"ז בא לבחי' אהבה רבה, שזוהי האהבה ד"בכל מאדך", עבודה שלמעלה ממדידה והגבלה, שעל ידה ביכלתו לברר ולהפוך גם את הענינים דלעו"ז.

וזהו גם תוכן החילוק שבין השם "ישראל" לשם "ארי לייב":

"ישראל" – קאי על אופן העבודה שאינו יורד למטה כדי לברר את בחי' הלעו"ז, ובלשון חז"ל: "אע"פ שחטא ישראל הוא", היינו, שאפילו בשעת החטא נקרא בשם "ישראל" – לא רק "יעקב" (מלשון עקב), כי אם "ישראל" ("לי ראש") דוקא, שם המעלה, דקאי על עצם ופנימיות הנפש אשר גם בשעת החטא היתה באמנה אתו ית', ולא שייך בה ענין של ירידה לברר את בחי' הלעו"ז (בדוגמת עבודת הצדיקים).

וארי" – קאי על אופן העבודה דבירור הלעו"ז (עבודת הבע"ת), שכן, ארי' כפשוטו הוא חי' טמאה, ולא עוד, אלא "מלך שבחיות", כלומר, תוקף הלעו"ז, ואעפ"כ, מבררים ומהפכים זאת לקדושה, עד שנעשה מזה ארי' שבמרכבה, ובוה גופא – "פני ארי' אל הימין", היינו, לא רק הבירור באופן ד"רכ תבואות בכח שור", שגם ענין זה קשור עם הבירור דלעו"ז, בירור הניצוצות שנפלו בשבה"כ דתוהו, אבל אעפ"כ, בירור זה אינו אלא לדרגת "פני שור מהשמאל", ואילו הבירור דארי' מגיע למעלה יותר – לבחי' "פני ארי' אל הימין".

ועאכ"כ שם הכינוי "לייב" – הרי להיותו כינוי בשם לע"ז, בלשון אידיש, שהוא הממוצע בין לשון הקודש לכל הלשונות דע' אומות, מובן, שענינו הוא בירור הלעו"ז, ע"ד המדובר במאמר שלפנ"ז בענין "יהוסף", שעיי"ז שניתוספה לו אות אחת (ה') משמו של הקב"ה למד שבעיים לשון – שענין זה הי' שבביל שיוכל לפעול את הבירור דכל שבעים האומות, שעיי"ז שיוכל לדבר עמהם בלשונם, "עם ועם כלשונו".

ונמצא, שתוכן השמות הנ"ל ("ישראל" ו"ארי לייב") הוא בדוגמת תוכן העבודה דצדיקים ובע"ת, "אחרי" ו"קדושים".

עפ"ז מובן שחיבור שמות אלו יחדיו (ישראל ארי לייב) להיותם שם של אדם אחד – הוא ע"ד ובדוגמת חיבור ב' אופני העבודה דצדיקים ובע"ת, "אחרי-קדושים":

עבודת הצדיקים כשלעצמה, ללא העילוי דעבודת התשובה – יש בה חסרון, וכמרומו בלשון חז"ל: "אע"פ שחטא ישראל הוא", היינו, שנמצא אמנם בדרגא ד"ישראל" (עבודת הצדיקים), אבל אעפ"כ, מכיון שאין בו עדיין העילוי דעבודת התשובה – הרי זה ענין של "חטא", מלשון חסרון, ובלשון הכתוב: "אין צדיק אשר יעשה טוב ולא יחטא".

ולא עוד, אלא שזהו חסרון גדול ביותר, עד כדי הבהלה – כי: ענין הגאולה קשור עם "לא תבא צדיקיא בתשובתא", היינו, שע"י עבודת התשובה אצל צדיקים פועלים את ענין הגאולה, ובלשון הידוע: "אפילו אם הי' צדיק אחד חוזר בתשובה שלימה בדורו הי' בא משיח". ולכן, בהתחשב עם העובדה שמדובר אודות גאולת כל בני"י, הגאולה ד"שכינתא בגלותא", בנין ביהמ"ק, וגילוי אלקות בכל העולם כולו, "ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר גו'" – הרי מובן, שהחסרון דעבודת התשובה אצל צדיקים הוא חסרון הכי מבהיל, מכיון שע"י מעכבים, רחמנא ליצלן, את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו!

ומזה מובן, שגם בעבודת הצדיקים צריך להיות העילוי דעבודת התשובה, היינו, שגם אצלם צריך להיות ענין הירידה למטה לברר בירורים [ע"ד ההוראה ד"אחרי מות שני בני אהרן", שעיקר העבודה היא – דירה בתחתונים (כנ"ל ס"ג)], עד לברור דלעו"ז, ובפשטות – לצאת לרחוב כדי לקרב יהודים שרחוקים מיהדות ולעשות מהם "בעלייתשובה".

וע"י עבודה זו נפעל גם בעבודתם (של הצדיקים) העילוי ד"קדושים", היינו, שעבודתם תהי' (לא רק באופן של מדידה והגבלה, כפי המדרגה, אלא גם) באופן שלמעלה ממדידה והגבלה, עבודה של קב"ע ומס"נ, ועד לחיבור שניהם יחדיו (באופן ד"נמנע הנמנעות" – מצד הענין ד"קדושים תהיו כי קדוש אני", "יכול כמוני" (כנ"ל ס"ו)), היינו, שהעבודה המסודרת דקיום התומ"צ חדורה ונעשית מתוך תנועת הקב"ע ומס"נ שלמעלה ממדידה והגבלה.

וזוהי גם ההוראה מחיבור השמות "ישראל ארי לייב" יחדיו:

עם היותם שמות שונים בעלי תוכן שונה – הרי נעשים כולם שם של אדם אחד, ואופן כתיבתם בשטרות ע"פ תורה – בשיטה אחת דוקא. אמנם, בהפסק ריוח בין תיבה לתיבה, אבל ביחד עם זה, בשיטה אחת דוקא. וענינו בעבודת האדם – שב' אופני עבודת הנ"ל אינם בשיטות נפרדות, היינו, בזמנים ומצבים שונים, זמן מסויים שעבודתו היא באופן של קב"ע ומס"נ, וזמן מסויים שעבודתו היא באופן של אהבה בתענוגים, אלא כולם באים בשיטה אחת, באותו זמן ומצב, כלומר, שגם העבודה דאהבה בתענוגים חדורה בענין הקב"ע ומס"נ, כנ"ל בארוכה.

(משיחת ש"פ אחו"ק תשמ"ה – תורת מנחם תשמ"ה – כרך ג', עמ' 1942 ואילך).

”וספרתם לכם”

גילוי חב”ד שבנפש

[..] לפני שנהג הרב המגיד להתחיל הלימוד או הסיפור, היה הרב המגיד קורא בקול תחנה ובקשה: א”ל הוי’ ויאר לנו. ובסוף הלימוד או הסיפור בגמר שעת הלימוד, נהג הרב המגיד לומר: יהי רצון שיאיר ויתגלה אור חיה יחידה בחב”ד שבנפש בגילוי ובהצלחה. מורנו הבעש”ט והרב המגיד היה דרכם בקדש, שספירת העומר נהג כל אחד מהם בזמן נשיאותו, לספור כעובר לפני התיבה בבית הכנסת. כאשר הרב המגיד ספר ספירת העומר במנין לפני העמוד בתפלת ערבית, ליל התקדש הוד שבהוד, הרגיש רבנו הזקן את גילוי חב”ד שבנפשו. ומאז ראה רבנו הזקן במוחש את קיום תפלת וברכת המגיד – א”ל הוי’ ויאר לנו; ותפלתו וברכתו של הרב המגיד שאצלו – רבנו הזקן – מאיר חב”ד שבנפשו בהתגלות בהצלחה מופלגה בזמן במחשבה וכן בכתיבה בסגנון קצר המחזיק את המרובה. (ספר השיחות תש”ו עמ’ 20:19, תרגום מאידיש)

בנים זכרים חסידים

ידוע שאדמו”ר האמצעי היה נוהג בל”ג בעומר לצאת לשדה, והיו רואים אז הרבה מופתים בנוגע לנשים עקרות שעל ידי ברכתו נפקדו בבנים זכרים חסידים. [בשאר זמנים שהיו באים אליו לבקש ברכה על ילדים, היה נוהג לשלוח לאחיו ר’ חיים אברהם, ור’ חיים אברהם היה לובש הכובע (או ה”שטריימל”) וכו’, מה שאין כן בל”ג בעומר, בצאתו לשדה, היה בעצמו מקבל הבקשות ומברך בבנים זכרים חסידים].

(תורת מנחם כרך א עמ’ 60)

בשליחות הרבי – כל יום הוא חיוב לעצמו

בנוגע למילוי השליחות של הרבי – יש לימוד והוראה מכללות עניין ספירת העומר: ספירת העומר – אין לה תשלומין, שאם שכח ולא ספר כל היום, אינו יכול לספור למחרתו בברכה. מה שאין כן חג השבועות – יש לו תשלומין כל שבעה, שאם לא הקריב הקרבנות בחג השבועות, יכול להקריבם בימי התשלומין. וטעם החילוק בפשטות – כי, חיוב הקרבנות בחג השבועות אינו על שבעה ימים, אלא על יום אחד בלבד, ואם לא הקריבו ביום זה, יכולים להשלים בימי התשלומין, שמצד עצמם אין בהם חיוב, כי אם בתור תשלומין, מה שאין כן בספירת העומר שהחיוב הוא על כל מ”ט הימים, לא שייך שיום פלוני יהיה תשלומין ליום שלפניו, כיון שיום זה מצד עצמו חייב בספירת העומר. ועל-דרך מצות תלמוד תורה שלא שייך בה תשלומין – מכיון שחיוב תלמוד תורה הוא בכל יום ובכל רגע, הרי לימודו הוא מצד החיוב שביום זה וברגע זה (ודיו שיפקיע את עצמו), ולא בתור תשלומין על היום והרגע שלפניו כן.

(תורת מנחם כרך א, עמ’ 64-65)

הלכות ומנהגי חב"ד

פרקי אבות - פרק ג.

יום שלישי

י"ג באייר

יום השנה לפטירת הו"ח א"א נו"נ ובעל מידות ר' ישראל אריה לייב שניאורסאהן ע"ה (תרס"ט תשי"ב), אחיו של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו⁵. בתפילת מנחה היום - אומרים תחנון⁶.

יום רביעי

י"ד באייר - פסח שני

אין אומרים תחנון (גם לא בקריאת שמע שעל המיטה הלילה)⁷.

"אין עתה היכולת והאפשרות לשנות (ולבנות) כפי הדרוש להקרבת קורבן פסח וכו' - ולכן גם אין מקום שלא להיות בערב פסח או בי"ד באייר קרוב לירושלים ת"ו"⁸.

קריאת 'שניים מקרא ואחד תרגום': למנהג רבותינו נשיאנו¹ יש לקרוא 'ראשון' או גם 'שני' בליל ששי (יום חמישי בלילה). בעש"ק אחר חצות², קוראים את כל הפרשה, ואומרים (בסיום שתי הפרשיות) את שתי ההפטרות: של פרשת אחרי "הלוא כבני כושיים", ושל פרשת קדושים "הלדרוש אותי" (יחזקאל כ, כ.כ. בכמה חומשים לא נדפסה כלל).

בשבת קודש לפני תפילת שחרית קוראים שוב 'שביעי', ללא הפטרה. למנהג הרגיל³ - קוראים רק בעש"ק אחר חצות את כל הפרשה עם שתי ההפטרות.

שבת קודש פרשת אחרי קדושים

י' באייר

הפטרה: "הלוא כבני כושיים" (עמוס ט, זטו)⁴.

(1) היום יום, ד' טבת.

(2) חצות - בת"א בשעה 12:38.

(3) היום יום ל' סיוון, ספר המנהגים עמ' 25 (בשני המקומות לא נזכרה כלל הנהגת רבותינו, ומשמע שהיא איננה הוראה לרבים).

(4) לוח כולל-חב"ד, משו"ע אדה"ז (רפד, יג) כמנהג האשכנזים, שלא כרוב הפרשיות המחוברות בהן מפטירים בהפטרות הפרשה השנייה, ומקורו ממרדכי (פ"ד דמגילה ס" תתלא), שם משמע שהטעם לזה הוא שמום שמעדיפים שלא להפטיר בהפטרות קדושים "התשפוט", שיש בה מתועבות ירושלים [וכבר העירו, שטעם זה אינו אלא להאשכנזים המפטירין אותה כשפ' קדושים נפרדת, משא"כ הספרדים שמפטירין אז "הלדרוש", מפטירין אותה גם בפ' אחו"ק. וכיוון שמנהגנו בפרשיות נפרדות כמותם, צ"ע מדוע אין נוהגים כמותם גם במחוברות]. ובס' אגודה (שם, אות מז) כתב מפני שבהפטרות אחרי יש מעין שתי הפרשיות (הובא בלבוש סי' תצג ומחצית-השקל שם). וראה בארוכה בס' 'בין פסח לשבועות' פ"ד הע' מז.

למעשה נפוץ אצלנו לקרוא בקריאת שמו"ת את שתי ההפטרות, וז"ג את "הלדרוש אותי" (כמנהגנו בכל הפרשיות המחוברות), אף שלפ"ד האגודה הנ"ל הפטרת 'אחר' מתאימה לשתי הפרשיות. וכן משמע ב'רשימות היומן' עמ' קצו, שמדובר בה על "פרשיות מחוברות" כשהפרשה השניה לפי התאריכים דאו היא פ' אחו"ק.

(5) לוח כולל-חב"ד. וראה קובץ 'י"ג אייר' (קה"ת תשנ"ב). צילום מצבתו ב'ימי חב"ד' ביום זה. ראה אודותיו בס' 'תולדות לוי-יצחק' (הוצאת קה"ת, כפר-חב"ד. מהדורה רביעית, תשנ"ה, פרק טו). נפטר בליברפול שבאנגליה. ע"פ בקשת כ"ק אדמו"ר הועלה ארונו לארה"ק, ונטמן בחלקת חב"ד בעיה"ק צפת ('ימי חב"ד').

(6) סידור אדמו"ר הזקן, תפילת שחרית לפני 'למנצח... יענך'.

(7) סידור אדה"ז שם. וכתב הרבי: "ובזה חידוש גדול (וצע"ג ליישוב): עיקר ענין פסח-שני צריך להיות (לכאורה, על-דרך פסח ראשון) בליל ט"ו, ואפילו הקרבנות הוא לאחר התמיד (מנחה) - ולכן מוסיף (=חדש) שם "שהוא י"ד באייר" - 'התועדויות' תשד"מ ח"ב עמ' 1056.

גם במוצאי היום, כיוון שהוא הזמן דאכילת הפסח, שלא בא מתחילתו אלא לאכילה - נוטה הרבי לומר שאז יש לנהוג בקריאת שמע שעל המיטה כבמוצאי שבת ולא לומר תחנון (אבל במוצאי ראש-חודש וכדומה, אין סיבה מספקת כל-כך שלא לומר תחנון, מכיוון שאז מתחיל כבר יום ב' בחודש - התועדויות תשמ"ג ח"ג עמ' 1414, בלתי מוגה. וראה הדעות בזה בכף-החיים סי' קלא ס"ק יד).

(8) מכתב מ"ג אייר תשל"ה, 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"ב סי' ריג.

יום חמישי

ט"ו באייר

סוף זמן קידוש לבנה לכתחילה – יום רביעי
בלילה, אור ליום חמישי, שעה 2 ועשר דקות.

היתה בליל ט"ו, מכל־מקום ההקרבה היתה ביום והעיקר הוא
ההתחלה, לכן אוכלים מצה ביום י"ד – אג"ק ח"ב עמ' שנב. עם
זאת, ניתן לקיים את המנהג גם בליל ט"ו באייר, וכך נהג הרבי ברוב
השנים (הרה"ח ר"ל ש"י גרונר).

מנהגנו לאכול מצה בסעודת היום בפסח־שני.

בראשונה, בשיחות אחרון־של־פסח תשכ"ח אמר הרבי, שיש
להימנע ולא להיות ביום י"ד באייר בתוך ט"ו מיל סמוך לירושלים.
וזאת אף שעדיין צ"ע בנושא, ובמיוחד שרבו האוסרין להקריב פסח
בזמן הזה – כיוון שלדעת הר"ח [אורבנו יחיאל] מפריס ישנו החיוב
דפסח גם עכשיו, ובפרט שלדעת רבי (שהרמב"ם פסק הלכה
כמותו) פסח־שני הוא רגל בפני עצמו וחייבין עליו כרת. אך לאחר
שהשתנה המצב, עקב כך שמאז הניצחון בששת הימים מחורים
ללא הרף אחרי הגויים למסור להם הכול וכו', נשתנה הדין כאמור
בפנים.

הקושיות שכתב הגרש"י זיין ז"ל לרבי על פסקו הראשון, נדפסו
בהוספות לס' 'חידושים וביאורים בש"ס' ח"א עמ' שמו, והתשובות
עליהן נדפסו שם בפנים ס' ט, וכן בס' 'שערי הלכה ומנהג' ס' ריב,
ובכ"מ.

(9 הרבי הביא מס' 'דרכי חיים ושלום', שאף שאכילת פסח־שני

'הפצת היהדות': ספר חובה לשליח ולכל יהודי

**החובה לקרב יהודים לתורה ואיך לעשות זאת -
לאור תורתו והדרכתיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש**

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה,
מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך,
ומביא שלל הוראות באשר לכל ההיבטים
בפעולת קירוב הלבבות

ליקוט: הרב אברהם שמואל בוקיעט • עריכה: מנחם ברוד •
הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

הפצה: קה"ת, חי. להשיג בחנויות הספרים ובטל' 1700-704120

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש